

عنوان مقاله

شبه نظام آسیب ها در سور مسبحات و راهکارهای رفع آن ها

نویسندگان

مریم کوچک زاده

مقدمه

سور مسبحات همچون زیور و گردنبندی هستند که با مطالعه آن‌ها دید انسان نسبت به جامعه تغییر می‌کند. چنین دیدی بدون آن‌ها امکان‌پذیر نمی‌باشد زیرا این سور دارای منظومه بی‌نظیری از شبکه و مراتبی هستند که این دید را میسر می‌نمایند. این سور، رابطه بین افراد و جامعه را تبیین نموده و رابطه بین فرد و جامعه نیز قابل تشخیص است.

هرکدام از این سه وجه، در سور مسبحات، یا در بسترهایی بروز می‌نمایند که این بسترها با وجود شباهت‌هایی که دارند، در هر سوره ویژگی منحصر به فرد خود را می‌یابند. بستر کفر، نفاق، اهل کتاب، مؤمنین و درجات ایمان آنها و حتی ولی و رسول در هر سوره دارای ویژگی منحصر به فرد در همان سوره می‌باشد. یا در این سور باورها و تعاریف و افکار را معرفی می‌نماید، یا درباره صفات و توجهات سخن می‌گوید و یا عملکرد و بروزات انسان‌ها را بررسی نموده و یا نتایج آن را بیان می‌کند. که تمام این حالات به صورت سلیبی یا ایجابی در سور مسبحات به صورت آسیب یا راهکار و شاخص بیان می‌شود. به این ترتیب چپستی و فرآیند آسیب‌ها در این سطوح قابل شناسایی است و قابلیت ارائه راهکارهای ایجابی و دقیق برای آن‌ها وجود دارد. با چنین دید دقیق و دارای مراتبی امکان تطبیق و تشخیص آسیب‌های مشابه در جامعه و حتی پیش‌بینی آسیب‌ها، میسر شده و قابلیت برنامه‌ریزی دقیق برای رفع و پیشگیری آن‌ها بوجود خواهد آمد.

به این ترتیب سور مسبحات دارای نظامی از موضوعات هستند که در ارتباط با یکدیگر نظامی به هم پیوسته را در رابطه با مسائل جامعه اسلامی و آسیب‌های آن بیان می‌نمایند و قدرت تشخیص و برنامه‌ریزی و عمل را در مواجهه با آسیب‌ها به جای روحیه یأس و دل‌سردی افزایش می‌دهد. توان استخراج راهکارها و برنامه عملیاتی در مقابله با مسأله آسیب‌های جامعه اسلامی از منظر سور مسبحات، توانی با شکوه و غیرقابل وصف می‌باشد که با هیچ نظام تحلیلی قابل قیاس نیست و در این زمینه انسان و جامعه اسلامی را به چنان قدرتی مجهز می‌کند که تنها و تنها با باور کارآمدی کلام وحی و تبیین بودن آن در هر چیزی و عمل دقیق به آموزه‌های آن قابل تحقق است. **هدف:** هدف از این نوشتار سعی در ترسیم شبه نظام آسیب‌ها در جامعه اسلامی و فرآیند آن و حل آسیب‌های ریشه‌ای به صورت ارائه راهکارهای کاربردی و عملیاتی از این سور و با در نظر گرفتن نظام موضوعات سوره‌ها می‌باشد. به این ترتیب دید و قوت تحلیل آسیب‌های اجتماعی به شدت در فرد و جامعه اسلامی افزایش یافته و امکان مقابله و پیشگیری این آسیب‌ها به صورت جزئی، مؤثر و عملیاتی فراهم می‌گردد. انشاءالله.

روش

در مقاله حاضر با مطالعه دقیق پنج سوره مسبحات، حدید، حشر، صف، جمعه و تغابن، و با توجه به ظاهر و ترجمه آیات و در نظر گرفتن وصل و فصل آیات این سور به ارائه گزارشی از هر سوره پرداخته‌ایم. سپس با در نظر گرفتن واژگان سوره که دلالت به آسیب در وجوه مذکور را دارد، چرخه‌ای از آسیب‌های هر سوره با جانمایی و تحلیل آسیب‌ها در ساختار انسان، اجتماع و جامعه ترسیم شده است. سپس آسیب محوری هر سوره به عنوان آسیبی که تمام آسیب‌های دیگر را در برداشته یا آسیب‌های دیگر حول آن معنا می‌یابند، مشخص گردیده و چرخه و شبه نظام آسیب‌ها در هر ۵ سوره با جانمایی مجدد در ساختار انسان و جامعه استخراج شده است. در ادامه با در نظر گرفتن قوانین و اوامر هر سوره به عنوان حلقه واسط بین آسیب‌ها و اسماء و بدست آوردن نظام اوامر سور مسبحات، مبادرت به ارائه راهکارهای تفصیلی برای درمان یا پیشگیری از آسیب‌ها در جامعه اسلامی شده است.

یافته‌ها و نتایج

با احصاء بسترها و مراتب و نیز ساختارهای اجتماعی، فردی و نظامات جامعه موجود در سور مسبحات، ویژگی‌های مثبت و منفی به عنوان شاخص و آسیب در سطوح مطرح شده استخراج شده و سپس با توجه به آسیب بروز یافته در اجتماع در این پنج سوره- یعنی آسیب دشمنی‌ها و چالش‌های دینی در خانواده به عنوان بستری‌ترین آسیب اجتماعی، بروز شکاف با ولی در جامعه، انحراف و زاویه گرفتن با حق و اوامر ولی، تغییر ذائقه معنوی در اجتماع نسبت به حکم دانی و نیز وحشت از مرگ در خواص دینی، بی‌اعتمادی نسبت به احکام اجتماعی- اقتصادی و شدت یافتن فاصله‌های طبقاتی در اجتماع- به آسیب‌های ریشه‌ای کفر، بخل، ناهمراستایی قول و فعل، ترجیح حیات مادی بر معنوی و فراموشی خدا دلالت یافته و برای رفع آن‌ها براساس اوامر و نواهی و سنن مطرح شده در این سور راهکارهایی ارائه شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به تشخیص ریشه‌های آسیب‌ها در بروزات اجتماعی و توان تحلیل و در نظر گرفتن چرخه آسیب‌ها و قبل و بعد آن‌ها، با مراجعه به اوامر و سنن الهی در هریک از سور مسبحات راهکارهایی برای رفع این آسیب‌ها پیشنهاد داده شده است. نمونه‌ای از رؤس این راهکارها به این شرح می‌باشد:

- ۱- مشاهده چالش ایمانی در بستر فتنه و عداوت در خانواده، راهکارهای رفع آسیب کفر در افراد (سوره مبارکه تغابن)
- ۲- مشاهده نفاق در جامعه، راهکارهای رفع آسیب بخل در صاحبان فضل (سوره مبارکه حدید)
- ۳- مشاهده انحراف در فهم اوامر ولی در جامعه، راهکارهای رفع آسیب ناهمراستایی قول و فعل در افراد و مسئولیت‌ها (سوره مبارکه صف)
- ۴- مشاهده ترک صف نماز و تغییر ذائقه معنوی در جامعه، راهکارهای رفع آسیب ترجیح رزق و حیات مادی بر معنوی (سوره مبارکه جمعه)
- ۵- مشاهده برهم خوردن روابط اجتماعی، بی‌اعتمادی به کارآمدی احکام و قدرت گرفتن اغنیاء در جامعه، راهکارهای رفع آسیب فراموشی خدا در فرد (سوره مبارکه حشر)

منابع

قرآن کریم

طباطبایی، محمدحسین (۱۳۷۴)؛ تفسیر المیزان، ترجمه سید محمد باقر موسوی همدانی، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم.

مصطفوی، حسن (۱۳۷۱)؛ التحقیق فی کلمات قرآن کریم، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

اخوت، احمد رضا، ۱۳۹۲؛ آموزش روشهای تدبر قرآن به قرآن، ج ۷ آموزش روش های تدبر مدنی، تهران، نشر قرآن و اهل بیت نبوت علیهم السلام.

اخوت، احمد رضا (۱۳۹۲)؛ تبیین عناصر ساختار وجودی جامعه، تهران، مدرسه دانشجویی قرآن و عترت: دانشگاه تهران
اخوت، احمد رضا (۱۳۹۵)؛ تبیین عناصر ساختار وجودی انسان، تهران، مدرسه دانشجویی قرآن و عترت: دانشگاه تهران
اخوت، احمد رضا (۱۳۹۴)؛ آشنایی با ساختار هستی (با توجه به آیات و روایات اهل بیت علیهم السلام)، تهران، مدرسه دانشجویی قرآن و عترت: دانشگاه تهران
اخوت، احمد رضا (۱۳۹۴)؛ تدبر در هستی: تدبر در «اسماء»، تهران، مدرسه دانشجویی قرآن و عترت: دانشگاه تهران

